

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 14.3.2005
KOM(2005) 85 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**Beretning om anvendelsen af artikel 37 i Euratom-traktaten
i perioden juli 1994 til december 2003**

{SEC(2005)343}

DA

DA

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Fremgangsmåden ved anvendelse af artikel 37	3
2.1.	Baggrund	3
2.2.	De forskellige etaper i proceduren	4
2.3.	Ekspertgruppens rapport	5
2.4.	Bemærkning om tidsrammen	6
3.	Gennemførelse af proceduren	6
3.1.	Tidsplanen for fremsendelse af oplysninger og afgivelse af udtalelser	6
3.2.	Indholdet af udtalelserne	7
4.	Overtrædelser	7
5.	Konklusion	8

BIJLAGE Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SEC(2005) 343

BILAG I	Kommissionens henstilling 1999/829/Euratom
BILAG II	Ekspertgruppen vedrørende artikel 37
BILAG III	Oversigt over de forelagte aktiviteter i beretningsperioden
BILAG IV	Nærmere beskrivelse af de forelagte aktiviteter
BILAG V	Særlige aspekter af udtalelserne
BILAG VI	Oversigt over overtrædelser af artikel 37

1. INDLEDNING

I en beslutning om placering af atomkraftværker i grænseregioner af 20. november 1980¹ opfordrede Europa-Parlamentet Kommissionen til årligt at aflægge beretning om erfaringerne med anvendelsen af artikel 37 i Euratom-traktaten.

Denne artikel pålægger medlemsstaterne følgende forpligtelse, for så vidt angår radioaktivt affald:

Artikel 37

«Hver medlemsstat skal forsyne Kommissionen med alle almindelige oplysninger vedrørende planer om bortskaffelse af radioaktivt spild i enhver form, for at det derved kan afgøres, om iværksættelsen af denne plan kan antages at medføre en radioaktiv kontaminering af en anden medlemsstats vande, jord eller luftrum.

Efter høring af den i artikel 31 omhandlede ekspertgruppe afgiver Kommissionen sin udtalelse inden for en frist af seks måneder. »

Da antallet af planer, der forelægges af medlemsstaterne, er faldet, og Kommissionens udtalelser i henhold til artikel 37 siden 1986 systematisk er blevet offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende, udfærdiges beretningerne til Europa-Parlamentet nu mindre hyppigt.

Med Kommissionens henstilling af 6. december 1999 om anvendelse af artikel 37² blev der indført en række ændringer, og derfor gives der i nærværende beretning en oversigt over den gældende procedure.

2. FREMGANGSMÅDEN VED ANVENDELSE AF ARTIKEL 37

2.1. Baggrund

Kommissionens henstilling af 12. december 1990³ om anvendelse af artikel 37 indeholdt navnlig en præcisering vedrørende fremsendelse af nye almindelige oplysninger i tilfælde af, at en plan om bortskaffelse af radioaktivt affald, der allerede er blevet forelagt for Kommissionen, ændres på en sådan måde, at det kan medføre en væsentligt forøget eksponering af befolkningen i en anden medlemsstat. Henstillingen fremhævede desuden, at medlemsstaterne bør underrette Kommissionen om, hvilke foranstaltninger de gennemfører for at efterkomme dennes henstillinger, samt om de tilladelser til bortskaffelse af radioaktivt affald, som de udsteder.

Erfaringerne med anvendelsen af denne henstilling og navnlig den nært forestående nedlukning og demontering af et stort antal atomkraftværker i det udvidede EU fik i 1997 Kommissionen til at tage fat på en revision henstillingen. Arbejdet udmundede i en ny henstilling, der blev vedtaget den 6. december 1999, og som er gengivet i bilag I.

¹ EFT C 327, 5.12.1980, s. 34

² 99/829/Euratom, EFT L 324, 16.12.1999, s. 23

³ 91/4/Euratom, EFT L 6, 9.1.1991, s. 16

De vigtigste ændringer i forhold til den tidligere henstilling er følgende:

- En afklaring af situationen, for så vidt angår de forskellige typer af aktiviteter der ikke kræver, at der forelægges almindelige oplysninger, samt en præcisering af, at industriel behandling af radioaktive stoffer, der medfører udledning af naturlig radioaktivitet, er omfattet af artikel 37, i overensstemmelse med de grundlæggende sikkerhedsnormer (Rådets direktiv 96/29/Euratom).
- En tydeliggørelse af kravene med hensyn til fremsendelse af almindelige oplysninger i forbindelse med ændringer af eksisterende anlæg, navnlig når disse ikke tidligere har været genstand for anvendelse af artikel 37, fordi det pågældende land tidligere ikke var medlem af EU.
- En forenkling vedrørende fremsendelse af almindelige oplysninger i forbindelse med ændringer i eksisterende anlæg, når disse allerede tidligere har været genstand for anvendelse af artikel 37.
- Mere detaljerede forskrifter vedrørende almindelige oplysninger om demonteringsaktiviteter og bortskaffelse af radioaktivt affald i geologiske formationer.
- Strengere krav vedrørende de oplysninger, som medlemsstaterne årligt sender til Kommissionen om bortskaffelse af radioaktivt affald i miljøet.

2.2. De forskellige etaper i proceduren

De forskellige etaper, der fører frem til en udtalelse fra Kommissionen, er følgende, opstillet i kronologisk rækkefølge:

- Medlemsstaten sender almindelige oplysninger til Kommissionens generalsekretariat.
- Den kompetente tjenestegren i Kommissionen, der varetager sekretariatsopgaverne for ekspertgruppen (jf. bilag II), foretager en indledende gennemgang af dokumenterne. Formålet er at kontrollere, at det fremsendte materiale indeholder alle de oplysninger, der er opført i henstillingen, og at det udgør et tilstrækkeligt grundlag for en grundig undersøgelse af planen.
- Sekretariatet sender originaludgaven af de almindelige oplysninger samt den engelske oversættelse heraf til eksperterne og de relevante tjenestegrene i Kommissionen.
- På grundlag af de almindelige oplysninger udarbejder sekretariatet en undersøgelse eller et udkast til rapport fra ekspertgruppen til Kommissionen (se nedenfor) samt en oversigt over eventuelle manglende data og oplysninger, der skal uddybes.
- Ekspertgruppen høres, der opstilles konklusioner og gruppens udtalelse formuleres. Fremgangsmåden ved høring af gruppen varierer alt efter, hvilken kategori af aktiviteter planen vedrører (jf. punkt 1 i henstillingen):
 - (1) For de to første kategoriers vedkommende (drift af nukleare reaktorer og oparbejdning af anvendt reaktorbrændsel) sender sekretariatet den undersøgelse, det har udarbejdet, på engelsk eller fransk til eksperterne og de relevante tjenestegrene i Kommissionen. Derefter indkalder det eksperterne og de relevante tjenestegrene i Kommissionen til et

møde. Desuden indkaldes en delegation fra den medlemsstat, der har forelagt planen, til en del af mødet, med henblik på at give supplerende og uddybende oplysninger på eksperternes og Kommissionens anmodning. Efter at delegationen har forladt mødet reviderer eksperterne, med bistand fra sekretariatet, om nødvendigt undersøgelsen og formulerer «eksperternes konklusioner og udtalelse». De godkender derefter denne «rapport fra ekspertgruppen til Kommissionen», der består af den således afsluttede undersøgelse.

- (2) For alle andre kategoriers vedkommende samler sekretariatet sine egne spørgsmål og de spørgsmål, som eksperterne har fremsendt efter at have gennemgået de almindelige oplysninger, og fremsender disse spørgsmål til den berørte medlemsstat. Sekretariatet udarbejder et «udkast til rapport fra ekspertgruppen til Kommissionen». Dette dokument, som også omfatter eksperternes konklusioner og udtalelse, fremsendes på engelsk eller fransk til ekspertgruppens medlemmer til kommentering og godkendelse. Om nødvendigt reviderer sekretariatet rapportudkastet på grundlag af de svar, det har modtaget fra medlemsstaten, og beder ekspertgruppens medlemmer kommentere det ændrede rapportudkast. Derefter godkendes dette som «rapport fra ekspertgruppen til Kommissionen».
- Ekspertgruppens rapport oversættes, så den foreligger på engelsk, fransk og tysk samt sproget i den medlemsstat, der har forelagt planen.
 - Sekretariatet udarbejder et udkast til udtalelse.
 - Udkastet til udtalelse sendes til høring i de relevante tjenestegrene i Kommissionen (ledsaget, til orientering, af ekspertgruppens rapport).
 - Kommissionens udtalelse oversættes til samtlige EU-sprog og vedtages efter skriftlig procedure.
 - Kommissionens udtalelse sendes i brevform til den berørte medlemsstat, ledsaget af ekspertgruppens rapport (der fungerer som begrundelse).
 - Udtalelsen offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende.

2.3. Ekspertgruppens rapport

Når der er tale om en ny plan eller en ændring af en eksisterende plan, som der ikke allerede er afgivet udtalelse om, skal ekspertgruppens rapport omfatte en kortfattet beskrivelse af lokaliteten, anlæggene, kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, beredskabsplaner, programmer for miljøovervågning og en analyse af de mulige strålingsmæssige følger af:

- bortskaffelse af luftformigt eller flydende radioaktivt affald under normal drift
- bortskaffelse af fast radioaktivt affald under normal drift
- uforudsete udslip af radioaktivt affald, der kan opstå i tilfælde af ulykker.

Hvis der allerede, når eksperternes rapport udarbejdes, foreligger oplysninger om de tilladelser til bortskaffelse, som operatøren har anmodet om, tages disse i betragtning.

Når der er tale om en ændring af en eksisterende plan, som der allerede er afgivet udtalelse om, og som kræver, at der forelægges forenklede almindelige oplysninger i henhold til henstillingens punkt 4.1.a, skal ekspertgruppens rapport indeholde en henvisning til ekspertgruppens rapport og udtalelsen om den eksisterende plan såvel som en kortfattet beskrivelse af de påtænkte ændringer, grænserne for, hvor meget radioaktivt affald der årligt må bortskaffes ifølge den eksisterende plan, og tilsvarende grænser ifølge den ændrede plan samt en kortfattet analyse af de strålingsmæssige følger af ændringen for:

- bortskaffelse af luftformigt eller flydende radioaktivt affald under normal drift
- de referenceulykker, der er taget i betragtning
- beredskabsplanerne og miljøovervågningen.

Rapporten afsluttes med en konstatering af, hvorvidt gennemførelsen af ændringerne, ved normal drift eller i tilfælde af en ulykke, vil medføre markant risiko for en sundhedsskadelig radioaktiv forurening af en anden medlemsstats vande, jord eller luftrum. I bekræftende fald vurderes omfanget af risikoen.

2.4. Bemærkning om tidsrammen

De almindelige oplysninger sendes normalt kun til Kommissionen på den pågældende medlemsstats sprog. Den tid, det tager at få oversat disse oplysninger samt de dokumenter, der følger heraf (ekspertgruppens undersøgelse eller rapportudkast, anmodninger fra sekretariatet eller eksperterne om supplerende oplysninger, supplerende oplysninger fra medlemsstaterne, Kommissionens udtalelse), udgør en væsentlig del af udtalelsesprocedurens samlede varighed (6 måneder).

3. GENNEMFØRELSE AF PROCEDUREN

Det er beskrevet i bilag 1 til 4 til henstillingen, hvilke oplysninger medlemsstaterne skal forelægge for Kommissionen. Ifølge henstillingens punkt 5 skal oplysningerne normalt fremsendes så vidt muligt ét år, men ikke mindre end seks måneder, før der af de nationale myndigheder gives tilladelse til bortskaffelse af radioaktivt spild, eller før igangsættelse af aktiviteter, for hvilke der ikke kræves tilladelse til bortskaffelse.

I alt har Kommissionen afgivet 52 udtalelser i perioden juli 1994 til december 2003.

Udtalelserne vedrører planer i otte medlemsstater. Tabellen i bilag III giver en oversigt over de aktiviteter, der er berørt af planerne, mens bilag IV indeholder en nærmere beskrivelse af aktiviteterne.

3.1. Tidsplanen for fremsendelse af oplysninger og afgivelse af udtalelser

Hvad angår de planer, som Kommissionen har afgivet udtalelse om i løbet af beretningsperioden, er den frist på 6 måneder, der gælder for Kommissionen, generelt blevet overholdt. De lette forsinkelser, der er konstateret i visse tilfælde, skyldes for en stor del urimeligt lange frister for de kompetente myndigheders svar på sekretariatets anmodninger om supplerende oplysninger. Der er meget ofte tale om oplysninger, som ifølge henstillingen allerede burde have været fremsendt som en del af de almindelige oplysninger, eller om forklaringer, der er nødvendige for at forstå de forelagte oplysninger. I gennemsnit sættes fristen for myndighederne til tre uger. I mange tilfælde overholdes denne frist ikke. Derfor

indeholder Kommissionens udtalelse normalt en bemærkning om, hvornår de supplerende oplysninger er modtaget fra medlemsstaten. Den frist på 6 måneder, som Euratom-traktaten fastsætter for afgivelse af udtalelse, er meget kort, navnlig i betragtning af de mange etaper, fører frem til vedtagelsen af Kommissionens udtalelse. Når medlemsstaterne har brug for 4 til 8 uger eller endnu længere for at fremsende de supplerende oplysninger, som Kommissionen beder om, bliver det en yderst vanskelig, for ikke at sige umulig, opgave at overholde traktatens frist. Kommissionen foreslår derfor, at der i de tilfælde, hvor medlemsstaterne er urimeligt længe om at fremsende de supplerende oplysninger, sættes en ny frist på 6 måneder, regnet fra den dato, hvor disse oplysninger fremsendes.

3.2. Indholdet af udtalelserne

For samtlige de planer, der er blevet undersøgt i den forløbne periode, har Kommissionen konkluderet at *planen for bortskaffelse af radioaktivt affald, uanset form, ikke - hverken under normal drift eller i tilfælde af en ulykke af den art og det omfang, der er beskrevet i de almindelige oplysninger - kan antages at ville forårsage nogen væsentlig sundhedsskadelig radioaktiv forurening af en anden medlemsstats vande, jord eller luftrum.*

Visse udtalelser indeholder dog specifikke bemærkninger, dels vedrørende normale driftsforhold og dels vedrørende uheld:

Hvad angår fast radioaktivt affald som følge af nedlukningen, konstaterer Kommissionen, at ikke-radioaktivt fast affald eller restaffald samt stoffer, der er undtaget fra lovpligtig kontrol, som hovedregel frigives til bortskaffelse som konventionelt affald eller til genbrug eller genvinding, i overensstemmelse med de fastsatte kriterier i fællesskabslovgivningen. I to tilfælde har Kommissionen fundet det nødvendigt at påpege, at grænseværdierne for frigivelse af stoffer, der er undtaget fra lovpligtig kontrol, skal fastsættes på en sådan måde, at det sikres, at kriterierne i fællesskabslovgivningen er opfyldt. I to andre tilfælde har Kommissionen opfordret de kompetente myndigheder i medlemsstaterne til at aflægge rapport om, hvor store mængder og hvilke typer af stoffer der er genstand for genvinding af fast affald.

Når det gælder potentielle uheld, har Kommissionen i to tilfælde henstillet, at medlemsstaterne styrker det bilaterale mellemstatslige samarbejde om informationsudveksling ved at gennemføre eksisterende aftaler eller, om nødvendigt, indgå nye aftaler.

Nærmere oplysninger om særlige aspekter af udtalelserne findes i bilag V.

4. OVERTRÆDELSER

Siden juli 1994 har Kommissionen indledt 12 overtrædelsesprocedurer vedrørende artikel 37 (se bilag VI). I otte tilfælde er problemerne blevet løst under dialogen mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat som led i den administrative procedure, der går forud for domstolsbehandling. Tre overtrædelsesprocedurer har ført til sager ved Domstolen. Disse sager verserer stadig for Domstolen.

5. KONKLUSION

I perioden juli 1994 til december 2003 har Kommissionen afgivet 52 udtalelser. Udtalelserne vedrører planer i otte medlemsstater og omfatter næsten hele det nukleare brændselskredsløb. Der kan konstateres en betydelig stigning siden 1997 i antallet planer, der er forelagt for Kommissionen, navnlig planer, der direkte eller indirekte har at gøre med nedlukning og demontering af atomkraftværker og forskningsreaktorer.

I samtlige udtalelser har Kommissionen konkluderet, at bortskaffelsen af radioaktivt affald ikke kunne antages at ville forårsage nogen væsentlig sundhedsskadelig radioaktiv forurening af en anden medlemsstats vande, jord eller luftrum. Kommissionen har dog flere gange fremsat bemærkninger eller henstillinger om to vigtige aspekter i forbindelse med de planer, den har fået forelagt. Det drejer sig på den ene side om en konsekvent anvendelse af kriterierne for frigivelse af fast affald fra demonteringsaktiviteter og på den anden side om bilateralt mellemstatsligt samarbejde vedrørende potentielle uheld. Endvidere har Kommissionen to gange henstillet, at det miljøovervågningsprogram, som de kompetente myndigheder har planlagt, fuldføres.

Det bør bemærkes, at Domstolens dom i sag C-29/99⁴ indfører en ny fremgangsmåde, hvad angår sikkerhedsaspekterne i kapitel 3 i Euratom-traktaten. Hidtil er eksperterne ikke blevet bedt om at udtale sig om, hvorvidt de uheld, der tages i betragtning i de generelle data, er tilstrækkelige for vurderingen af uforudsete udslip af radioaktivt affald. Denne dom åbner nye perspektiver, ikke mindst for anvendelsen af artikel 37.

Endelig har Kommissionen i sine bestræbelser for at sikre, at artikel 37 overholdes nøje, indledt 12 overtrædelsesprocedurer.

⁴ Domstolens dom af 10. december 2002, Kommissionen mod Rådet, sag C-29/99.